

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Факультету інформаційних технологій та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка
протокол № 10 від 17.11.2021 року*

Рецензенти:

Ільїч Л.М., д.е.н, доцент, завідувач кафедри управління;
Сосновська О.О., д.е.н, доцент, завідувач кафедри фінансів та економіки;
Краус Н.М., д.е.н, доцент, професор кафедри фінансів та економіки;
Рамський А.Ю., д.е.н, професор, професор кафедри фінансів та економіки;
Краус К.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління.

Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 10 листопада 2021 р.. – К. : КУБГ, 2021. – 403 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю розкривають сутність фінансової системи та інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації; описують актуальні проблеми управління на різних рівнях економічної агрегації; пропонують шляхи вирішення проблем економіки у контексті віртуальної реальності в муніципальному, регіональному та державному аспектах; окреслюють сучасні форми і методи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для органів управління, суб'єктів господарювання.

Висловлені авторами думки та пропозиції можуть не збігатися із точкою зору рецензентів. Відповідальність за добір і викладення матеріалів, достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Власюк Світлана Анатоліївна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Коцуренко Юлія Валеріївна,
здобувач освіти
Уманський національний університет садівництва

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сільське господарство охоплює широкий спектр видів діяльності – від дрібного сільськогосподарського товаровиробника до інфраструктурних проєктів, досліджень та розробок. Фінансова підтримка агропродовольчого виробництва відрізняється своєю специфікою через низькі темпи обороту капіталу, вплив різних природних та кліматичних факторів, що створюють різні можливості для управління сезонністю виробництва та нерівномірність отримання доходів протягом виробничого циклу, обмежені можливості диверсифікації виробництва; складність залучення інвестицій; недосконалість сільськогосподарської інфраструктури.

Кредитування сільськогосподарських товаровиробників розглядається як один із стратегічних ресурсів для витіснення виробництва на високі горизонти, отже, підвищення рівня життя сільської громади. Використання потенціалу кредитування для стабілізації та, можливо, збільшення продуктивності ресурсів та зростання обсягів виробництва в сільському господарстві є особливо виправданим, коли товаровиробники стикаються з дуже низьким потенціалом заощаджень, погано розвиненими сільськими фінансовими ринками та наявністю відповідних сільськогосподарських технологій, прийняття яких стримується через брак коштів. Сільське господарство вимагає різних форм залучених ресурсів, щоб бути продуктивними, серед яких основним залишається кредит.

Доступ до фінансування є критично важливим для зростання кількості сільських господарств та їх продукції. Перехід від прожиткового мінімуму до комерційного сільськогосподарського виробництва вимагає коштів. Однак у країнах, що розвиваються, де сільське господарство є джерелом існування для близько 80 % сільського населення, фінансування інвестицій у сільське господарство є дефіцитним навіть для великих інвесторів.

Фінансові установи неохоче приймають ризики, що переважають в

аграрному секторі, такі як посуха, повені, шкідники та хвороби, або трансакційні витрати на подолання великих географічних відстаней. Отже, хоча уряди зараз докладають зусиль для залучення інвестицій для сільського господарства, нерозуміння фінансових ризиків та можливостей у сільському господарстві позбавляє сектор вкрай необхідних коштів для стимулювання виробництва, переробки і збуту.

Водночас, одним з основних джерел поповнення оборотних коштів сільськогосподарських товаровиробників є вироблена продукція, проте ціни на більшість зернових та олійних культур значно коливаються на внутрішньому ринку. Крім того, підтримка інвестицій є важливою передумовою ефективного функціонування та розвитку агробізнесу. За даними Державної служби статистики обсяги капітальних інвестицій у сільськогосподарський сектор за 2020 рік становили 36,44 млрд грн, що на 34% менше ніж за 2019 рік [1] (рис. 1).

Варто зазначити, що порівняно з 2001 роком обсяги капітальних інвестицій зросли з 1,6 млрд грн до 36,44 млрд грн у 2020 році. Також ми бачимо негативну статистику за останні два роки. У 2018 обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки склав 57,8 мільярди гривень, у 2019 цей показник знизився до 55,25 млрд грн, а за 2020 рік опустився до 36,44 млрд грн. Але цьому зниженню ж логічне пояснення – пандемія вірусу COVID-19.

Також варте уваги фінансування українських фермерських господарств за рахунок вексельного фінансування (користування рахунками на придбання насіння, гербіцидів та пестицидів у всесвітньо відомих постачальників-імпортерів). Як показує зарубіжний досвід, вексельне фінансування забезпечує певну свободу фермерам, банкам, дистриб'юторам. Крім того, і товаровиробники можуть бути забезпечені ресурсами (техніка, насіння, засоби захисту рослин тощо).

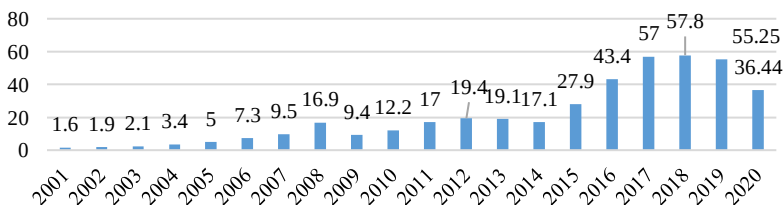

Рис. 1. Обсяги капітальних інвестицій у сільськогосподарський сектор за 2001-2020 рр. (млрд. грн.) [1]

Така співпраця вже виявилася ефективною з наступними постачальниками: Bayer, Singenta, BASF, DuPont, які працюють за такою схемою: підприємство купує ресурси у дистриб'ютора, оплачує

рахунком (готовність дистриб'ютора прийняти рахунок обговорюється на етапі переговорів про контракт). Вексель повинен бути використаний банком, який гарантує майбутній платіж у термін настання рахунку. Дистриб'ютор, в свою чергу, використовує вексель для розрахунків з виробником і тим самим уникає кредитних ризиків. Період фінансування сягає 12 місяців, але короткострокові векселі, видані на період з весни до 1 грудня відповідного року, все ще переважають. У рамках програм співпраці з великими постачальниками ця схема вигідна для всіх учасників процесу, особливо для фермерів: рахунок є дешевшим у використанні порівняно з банківською позикою (середня ставка в поточному періоді коливається від 2,7 до 4,5 % для шестирічного інструменту), покупець може розраховувати на додаткові знижки на придбання продукції за допомогою векселів, відсутність валютної прив'язки, оскільки всі валютні ризики несе виробник. Однак такі ризики включаються в ціну, і таким чином покупець отримує негрошові вигоди (навчання персоналу, аграрні розписки, регульовані Законом України "Про аграрні розписки" [2], набувають значного поширення серед сучасних інструментів фінансової підтримки сільськогосподарської діяльності. Вони дозволяють товаровиробникам, особливо малим та середнім, отримувати позики для фінансування їх поточної діяльності як забезпечення майбутнього врожаю за спрощеною процедурою.

Сучасний рівень фінансової підтримки аграрного сектору не відповідає сучасним вимогам щодо позитивної динаміки розширеного відтворення та підвищення конкурентоспроможності галузі. Особливості сільськогосподарського виробництва та економіки сільськогосподарських товаровиробників обумовлюють необхідність формування багатовекторної системи фінансової підтримки галузі з доходом від реалізації продукції як основним джерелом фінансових ресурсів. Однак в умовах жорсткої конкуренції формування ефективного фінансового механізму розвитку аграрного сектору України вимагає всебічного застосування інструментів, методів та методів, необхідних для залучення достатніх фінансових ресурсів із усіх можливих джерел фінансування. Ці інструменти включають запровадження вільного обігу сільськогосподарських земель. Модернізація національної аграрної політики має велике значення в цьому процесі. Для того, щоб мінімізувати негативні наслідки розвитку агробізнесу в Україні, необхідно вжити ефективних заходів для припинення спаду інвестицій та створення привабливого інвестиційного клімату в галузі, а також для покращення умов фінансування малого та середнього бізнесу.

Список літературних джерел

1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Поляруш І.М. Стан фінансування аграрних підприємств України у 2018 році. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6765>

Карпенко Євгенія Анатоліївна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
банківського бізнесу та оподаткування

Лоза Анастасія Володимирівна,
здобувач освіти
Національного університету “Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка”

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

Складність управління господарською діяльністю на сучасному етапі господарювання обумовлена тим, що облікова інформація, яка є ключовою для ухвалення управлінських рішень, може мати ризик невідповідності критеріям повноти, аналітичності, оперативності та достовірності. Тому наразі стоїть гостро проблема формуванні достовірного облікового забезпечення управління виробничими запасами, які є вагомою частиною матеріальних активів будь-якого виробничого підприємства.

З метою прийняття управлінських рішень важливими є дані щодо фактичної кількості та первісної вартості наявних виробничих запасів, необхідності проведення їх уцінки, вартості спожитих та реалізованих матеріалів, виробничої собівартості продукції. Все це може бути отримане лише при якісно організованій системі обліку.

Процес формування облікового забезпечення здійснюється в межах функціонуючої на підприємстві облікової системи і залежить від обраного з наявних в теорії управління підходів: підходу класичних шкіл управління, процесного, системного чи ситуаційного підходів [1].

На сьогодні численна кількість підприємств використовує концепцію процесно-орієнтованого управління, яка, зокрема, передбачає необхідність виділення підпроцесів надходження, вибуття у виробництво та іншого вибуття виробничих запасів при формуванні облікового забезпечення управління ними. Використання саме цього підходу і розробка первинних документів за виділеними підпроцесами дозволить підприємству отримати інформацію для реалізації концепції